СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 296. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 20-го грудня 1947. No. 296. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, December 20, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ МОЖЕ СТРІНУТИ СТАЛІНА ЛИШЕ У ВАШИНҐТОНІ

Вашингтон, 18 грудня. — Під час пресової конференції в Білому Домі запитався президента Трумана один британський кореспондент, чи не було б добре, коли б так після розбиття конференції міністрів Чотирох Потуг у Лондоні, зійшлися голови Чотирьох Потуг на нараду, як це було в Потсдамі. На це сказав президент, що для такої цілі мусів би генераліссімо Сталін приїхати до Вашингтону. Коли кореспондент поставив запит, чи не могли б вони зіхатися в іншім місці для вирівнання непорозумінь, президент сказав, що він вірить, що мир дасться втримати, але нарада може відбутися лише у Вашингтоні. Коли кореспондент хотів довідатися про погляди президента на розбиття лондонської конференції, президент заявив, що про це буде говорити секретар Маршал по радіо в пятницю ввечір. — З Білого Дому оприлюднено, що президент вийде на стрічу Маршалові, коли він приїде літаком до Вашингтону в пятницю в 9 год. ранку.

БИЛ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ ПЕРЕЙШОВ У СЕНАТІ.

Вашингтон. — Сенат прийняв 77 голосами проти 10 резолюцію, начеркнену провідниками Республиканської партії для спинення інфляції і передав її до дальшої акції в палаті репрезентантів. Резолюція обіймає всі точки, які предявив президент, лише не годиться на примусове пайкування й інші примусові зарядження, як цього домагається президент. Республиканська більшість в палаті надіється, що резолюцію вдасться ухвалити ще перед Різдвяними вакаціями.

АНДЕРСОН ДІСТАНЕ ПОВНОВЛАСТЬ ВИЯВИТИ СПЕКУЛЯНТІВ.

Вашингтон. — Сенат одноголосно ухвалив резолюцію, яка уповажнює секретаря рільництва Клинтона Андерсона виявити список спекулянтів, які використували своє знакомство з високими урядовцями і грали на біржі збіжжям. Резолюція має ще бути ухвалена, в палаті.

НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ В КОНГРЕСІ.

Вашингтон. — Конгресмен Гаролд Кнутсон, з Минесоти, зголосив в палаті новий податковий бил, який обтяв би теперішній дохід з податків на $5,600,-000,000 Президент заявив на пресовій конференції, що він покладе своє вето проти законопроєкту, коли-б він так перейшов обі палати конгресу. Його запитали, чи він противиться знижці податків, президент заявив, що він зясує своє становище в посланні про стан нації на відворенні правильної сесії в січні 1948 року.

РУТЕР ВІДКИДАЄ КАНДИДАТУРУ ВОЛЕСА.

Вашингтон. — Предсідник автомобілевої юнії Волтер П. Рутер відкинув кандидатуру Генрія Волеса на президента в 1948 р. На обіді Краевого Пресового Клюбу він сказав, що зорганізоване робітництво не підтримає Волеса. Коли Рутера запиталися, чи робітництво підтримає Демократичну Партію в наступнім році, він сказав, що не знати, що робітництво зробить тоді, але одно певне, що воно не піде за Волесом. Рутер так зхарактеризував Волеса: „Це є втрачена душа і він завів надії великого числа американців. На нього мають вплив люди, які не признають демократії. Комуністи це найбільші льокаї в світі. Вони пишуть вам промови вони за вас думають, вони дають вам оплески і вони роздувають амбіцію людини, коли лише їм цього потрібно. Я думаю, що саме такий є клопіт з Генрієм Волесом".

ХОЧУТЬ ПІСЛАТИ АЙСЛЕРА НА ЕЛИС АЙЛЕНД.

Вашингтон. — Конгресмен Джан МекДовел обвинуватив комуніста Ґергарда Айслера в проповідуванні „простого бунту, звичайної зради, безбожництва, і всього, що є протиамериканське" і зажадав, щоб президент вислав його до імміграційної стації на Елис Айленд, доки не буде полагоджений його відклик від присуду в справі фальшування пашпорту.

РУЗВЕЛТ БУВ БИ КАНДИДУВАВ ЩЕ ПЯТИЙ РАЗ.

Вашингтон. — Джозефус Деніелс, який був у федеральній службі ще від часу президента Клівленда, а підчас першої війни був секретарем маринарки, сказав, що Франклин Д. Рузвелт був би кандидував ще пятий раз на президента, коли б так був ще жив. Деніелс виявив погляд, що Білий Дім є чимсь таким привягаючим, що зміняє людину і вона ніколи добровільно не хоче його покидати. Виїмком був лише Джексон. Коли Кулидж оприлюднив заяву, що він „волить не кандидувати" то він надіявся, що його приневолять приняти кандидатуру. Буває, що люди, які не є в Білім Домі теж дістануть манію туди дістатися і з цього нераз виходить халепа.

Виявнили справу людоїдства в Україні

Ню Йорк, 18. грудня. — Гаверд Фаст, комунофільський повістяр, який стоїть під замітом відмови зізнань перед конгресовою комісією для Неамериканських Діянь, промовляв на зібранні 1,000 студентів університету Ню Йорк. У своїй промові Фаст почав таврувати комісію за її „погорди гідну" роботу, а як приклад на це згадав свідоцтво Вилйема Буліта, складене 27. березня б. р. Фаст присудив Булитові вислів, що росіяни їдять своїх дітей і покликався на конгресмена Ренкіна, який у своїм запиті хотів представити росіян як нігрів і за виїмком українців.

Щоби провірити цю справу покликано телефоном урядовця палати репрезентантів, який переглянув рукопис Булита і з нього зробив відпис. З рукопису виходить, що жнива на Україні в р. 1933 недописали тому, що совєтський уряд накладав на селян більші контингенти збіжжя, ніж вони могли загалом випродукувати. Наслідок цього був „систематично зорганізований голод" на Україні, якого жертвою впало 3—5 мільйонів людей. Після того конгресмен Ренкін, як це записано в протоколах комісії, сказав: „Мужчини, жінки й діти вмирали з голоду, й тому серед розпучливої нужди їли трупів своїх власних дітей, своєї власної родини. Чи це правильно?".

На це відповів Булит: „Мені дуже прикро сказати, що я маю з собою дві фотографії батька, матері й кістяка дитини, яку вони зїли. Ці фотографії були зняті на Україні... Я ще маю ці фотографії. Нема нічого страшнішого". — Інші частини протоколу були вже ближчі до твердження Фаста. Ренкін двічі прибільшив цифри Булита з 5 на 6 мільйонів і сказав значучо: „Люди на Україні це російські білі люди, північні, чи не так?" — На це сказав Булит, що оба народи, українці й росіяни, гарні люди й належать до північної раси. На це сказав Ренкін, що українці не є орієнталі і „належать до найкращих людей Европи", на що Булит згодився.

НЕПЕВНІСТЬ ПОБУТУ АМЕРИКАНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ НАЙСЛАБШОЮ ТОЧКОЮ В ПОЛІТИЦІ.

Вашингтон. — Найслабшою точкою американської політики супроти Европи є непевність, чи американці встояться в Німеччині аж до викінчення завдання — таку думку виявили 12 редакторів газет, які вернулися щойно з перевірки положення в окупованій Німеччині. Вони погоджуються з думкою американсь-кого військового губернатора ген. Лушуса Клея, що американці повинні остатися в Німеччині 50 років. Коли б европейці набрали такого переконання, тоді „ми покінчили б наше завдання впродовж 5 років". — Редактори заявили, що американська армія в Европі це першоклясна армія.

Геройська смерть священика в рядах У. П. А.

Фюртський (Німеччина) „Час" з 23-го листопада довідується з Відня, що при переході австрійського кордону згинув геройською смертю біля Вінер Нойштадт священик О. Радьо з Перемиської Дієцезії. О. Радьо переходив з малим відділом вояків УПА до Австрії. Разом з ним згинули ще кількох стрільців УПА.

СМЕРТЬ І РУЇНА НА ЛІНІЇ КУРЗОНА.

Українці продовжують боротьбу за свою прадідівську землю.

З останніх повідомлень, головно з приватних листів, які приходять зпоза совєтської „залізної заслони", виходить недвозначно, що відносини на українсько-польському пограниччі на лінії Курзона далекі від впорядкованих та що українці продовжують боротьбу за свої прадідівські землі, не зважаючи на радикальне примусове переселення соток тисяч, одних на Сибір, інших до Східної Прусії. В одному листі, писаному польським переселенцем на місце вивезених силою українців з Підляша і з поштовою датою 11-го жовтня 1947 за зазначенням місцевості „Лєсьна Подляска", дослівно пишеться: „... ми ще живі і здорові, але як дальше буде, то нічого не невідомо, бо ми тепер на іншій господарці, залишеній українцями. Від дому це 60 кілометрів і ми є на колонії в К., ґміна Т., а повіт це Бєльський. Ми тут від липня, а своє поле віддали там для Франя. Але нам тут дуже зле, бо українці то дуже мстяться і підпалюють ті господарства, що їм відібрали і вбивають тих, що приходять на їх місце. Господарство стрийового Юрека спалене і багато інших домів; за одну ніч спалено доцінту чотири села, а нас не було дома. Наразі ще нас не спалили, але як дальше буде, то нічого не знаємо. Тут ніхто в ночі не спить, тільки сидять у вікнах та дожидають смерти. Нам дуже подобалося наше нове господарство, але..." На цьому листа перервано і опісля дописано: „Ми вже знову на своїй землі, бо не хотіли дожидати, аж прийдуть і нас виріжуть, бо багато є таких випадків. Тому прошу вас писати знову на стару адресу. Нам дуже сумно, ми були на українській землі, але від 8-го ми вже знову в Б...". Теж в інших листах потверджується повідомлення, що виселені силою українці з Холмщини і Підляша знову втікають та домагаються своїх прав до своїх прадідівських осель.

КАГАНОВИЧ ПРИЗНАЧЕНИЙ ЗАСТУПНИКОМ СТАЛІНА.

Лондон, 19. грудня. (ЮП) — Московська радіовисильня сьогодні повідомила, що Лазар М. Каганович був призначений заступником пресідника Ради міністрів СССР, що є рівнозначне зі заступником премієра Совєтського Союзу, отже заступником Сталіна. Лазар Каганович відомий як „залізний комісар" в Росії і як „кривавий комісар" в Україні, де він вже кількакратно переводив найбільш криваві чистки і найжорстокіший терор. Каганович є членом всемогучого в Большевії Політбюра, був підчас війни міністром транспорту і раніше комісаром будівельних матеріялів. Як після війни положення в Україні почало бути загрозливе, Кагановича призначено там диктатором і намісником Сталіна, іменуючи його керівником комуністичної партії на місце Нікіти Хрущова. Каґанович свою владу в окупованій Україні почав від чистки в самій комуністичній партії. З його приходом в Україні знову збільшилися ешелони українських виселенців на Сибір і ще більше заповнилося тюрми. Під „мудрим керівництвом" Кагановича голодну Україну в цьому році ограблено зі збіжжя на 103 проценти. Усім цим він і дослужився перед Сталіном на становище його заступника.

ПЕРЕСЕЛЕНЧА АКЦІЯ СЕРЕД СКИТАЛЬЦІВ.

Відень, 18. грудня. В останньому часі серед переміщених осіб на терені Австрії ведеться посилена переселенча акція, що її ведуть окремі переселенчі комісії з поодиноких европейських і американських країн, ангажуючи робітників на працю в своїх країнах. Ціла акція облегчена вже самими скитальниками, що вміжчасі підготовили відповідні викази охотників на виїзд, зазначуючи їхню професію та кваліфікації.

ПЕРШИЙ ЗУДАР МІЖ БРИТАНЦЯМИ І АРАБАМИ В ПАЛЕСТИНІ.

Єрусалим, 18. грудня. — Боротьба за Палестину між арабами і жидами, яка розгорнулася після рішення Загального Зібрання ОД про поділ цієї країни, поширилися сьогодні і на британців, як вони виступили в обороні заатакованих арабами жидів в Неватім, в провінції Неґеб. Докищо відомо тільки про поранення двох жидів. Атаку на жидів почали віддали третьої арабської армії і їх виступ проти британців вважається загрозливою ознакою арабської агресивности. Вміжчасі повідомлено, що парлямент Сирії відтягає ратифікацію договору про транзитні права для американської фірми, що будує трансарабський нафтопровід.

ПРИЇЖДЖАЄ ПАРОПЛАВ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Бремергафен, Німеччина. Минулої неділі, 14-го грудня, з місцевого порту виїхав до Ню Йорку пароплав „Маріне Тайгер", що везе 850 подорожних, голвно нових імігрантів до Америки. Між подорожними є багато українців. Пароплав мав би причалити до Ню Йорку 24, або 25 грудня, але існує можливість, що він запізниться.

БЕВИН ЗАПОВІДАЄ ВАЖЛИВІ РІШЕННЯ

Лондон, 18 грудня. — Британський секретар закордонних справ Ернест Бевин виступив сьогодні в обох палатах британського парляменту зі звідомленням про перебіг і зірвання конференції Ради міністрів закордонних справ чотирйох великодержав, що мала вирішити справу Німеччини й Австрії. Всю вину за зірвання конференції Бевин скидає виключно на Совєтів та їх пропаґанду, заявляючи, що „так дальше не може бути". Совєти — твердив Бевин — заборонили своїм сателітам прилучитися до Пляну Маршала, нехтуючи не тільки всякі поняття, але й форми незалежности і суверенности цих країн. Згадуючи про відновлення Совєтами Комінтерну у формі Комінформу та про совєтську підривну роботу в західній Европі, Бевин твердив, що всі заходи довести до порозуміння і співпраці з большевиками досі завели і теж на майбутнє згори засуджені на невдачу і тому він вважає, що британська закордонна політика, головно у відношенні до Совєтів, вимагає основної провірки. Критикуючи сам себе та свою дотеперішню політику, подиктовану надією, що вкінці таки пощастить договоритися і як не полагодити то бодай злагіднити конфлік між Сходом і Заходом, Бевин заповів, що в найблищому часі в британській закордонній політиці та в міжнародних стосунках взагалі наступлять важливі рішення, які можуть змінити обличчя і майбутнє світу.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ДЯКУЄ АМЕРИЦІ.

Париж, 18 грудня. — Президент Франції Вінсент Оріол, в окремій церемонії в Елізейському Палаці, склав сьогодні в імені французького народу подяку народові Америки за виявлення його великодушности у відношенні до Франції, за яку він вважає висилку подарунків, зібраних „Потягом Дружби". Подарунок, заявив президент Оріол, є черговим та зайвим доказом американської приязні до Франції. На прийнятті, в якому взяв участь Комітет „Потягу Дружби", були приявні французькі міністри і представники парляменту і громадянства. Вміжчасі робітники в порті Ле Гавр цілком безкоштовно вивантажували з корабля американський „Потяг Дружби", що тепер з черги обіде Францію, роздаючи американські подарунки.

ПОЛІПШЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ БРИТАНІЇ.

Лондон, 18 грудня. — Велика Британія після війни пережила велику економічну кризу, збільшену частинно теж страйками робітників в країні. Сьогодні міністер господарства, сер Стаффорд Крипс, ствердив в Палаті Громад поліпшення і постепенну стабілізацію економічного положення країни, що проявляється теж в рівноваженні бюджету.

АМЕРИКА ОСТЕРІГАЄ ГРЕКІВ.

Атени, Греція, 18 грудня. — Від деякого часу в теперішньому коаліційному уряді Греції проявляються серіозні розходження між Ліберальною партією, очолюваною премієром Софулісом і популістами під проводом заступника премієра, Константина Цальдаріса. Американський дипломатичний представник в Греції сьогодні в окремому меморіялі до премієра Софуліса остеріг греків, що будьякий розкол в теперішньому грецькому режимі міг би заставити Америку змінити своє відношення до цеї країни.

ІТАЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Рим, 18 грудня. — Американська політика у відношенні до Італії була сьогодні головним предметом дебат в італійській Конституційній Асамблеї. Комуністичні посли обвинувачували Америку, що вона організує в Італії протикомуністичний фронт та „розбиває єдність італійського народу". Вони гостро виступали проти американської допомоги та Пляну Маршала. В обороні Америки завзято виступали представники всіх інших партій та уряду.

ПОРАЗКА КОМУНІСТІВ У ФРАНЦІЇ

Париж, 18 грудня. — Протикомуністичне наставлення обдурених комуністами французьких робітників та намагання звільнитися від фальшивих комуністичних пророків мало сьогодні своє практичне виявлення у виборі президента Асамблеї робітничих професійних спілок. Комуністичний кандидат перепав, діставши тільки 36 голосів, в порівнанні з 68 голосами, відданими на протикомуністичного кандидата з популярно-республиканської партії.

Ген. КЛЕЙ ФОРМУЄ БІЗОНІЮ.

Берлін, 18 грудня. — Американський військовий губернатор Німеччини, ген. Л. Д. Клей, що вернувся з безуспішної конференції Ради закордонних міністрів в Лондоні і рахуючися з доконаним фактом поділу Німеччини не з ініціятиви Америки, тільки з вини Совєтів, рішив закріпити режим британсько-американської „Бізонії", надаючи насамперед більші права німецькій самоуправі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3. 1917 authorized July 31. 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинокé число три центи.

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75
Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1 50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВОЛЕС І ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ

Є така рухлива людина в Америці, якій за адміністрації Рузвелта роблено великий розголос як „мрійникові". Вона й тепер постійно „рухається", але тепер уже роблять їй розголос майже самі „прогресисти" комуністичного напрямку.

Цею людиною є Генрі А. Волес, колись не мала фігура в міністерськім кабінеті у Вашинґтоні, а пізніше, як його викинено з цього кабінету, знаряддя, яким покористуються комуністи і комунізуючі, щоб виправдувати Москву і політику Сталіна, а ганити Вашинґтон й адміністрацію Трумана. Це в них зветься „іти слідами великого Рузвелта", що то ніби знав, як ,жити в згоді з Росією".

Комуністичні елементи в Америці намагаються тепер поставити Волеса кандидатом на президента держави з рамени „третьої партії". Як відомо, в наступному році відбудуться нові вибори президента, які попередять правибори двох головних партій, Демократичної й Республиканської, на яких наступлять номінації кандидатів на президента. Демократична Партія майже цілком певно заявиться за перевибір теперішнього президента Трумана. Знов Республиканська Партія має кількох сильних кандидатів, між якими зачинає вибиватись на перше місце сенатор Тефт. Та тепер, як бачимо, хочуть виставити ще кандидата з „третьої партії", яка мала би бути сформована як „прогресивна" чи „робітнича". Тим кандидатом мав би бути згаданий Генрі А. Волес, а цею групою, яка старається про його номінацію є „Прогресив Ситизенс оф Амеріка".

Ціла та справа, коли іде про вигляди Волеса на вибір президентом, є згори засуджена на цілковиту невдачу. Це добре знають теж і ці, що видвигають кандидатуру Волеса з рамени „третьої партії". Ця ж пропозиція розколола вже навіть саму групу тих „прогресивних", які думають, що „третя партія" цілком певно пошкодить Демократичній Партії й повалить перевибір Трумана, а допоможе вибрати „реакціонера", чого вони собі не бажають. Одначе тим, що висувають Волеса, іде головно про це, щоб використати передвиборчу ситуацію і змусити адміністрацію Трумана знайти впливове становище для амбітного Волеса, а в першу і найважнішу чергу: змінити своє відношення до Совєтів і вернути у закордонній політиці до давньої угодовости й уступок Москві. Теперішня адміністрація у Вашинґтоні, на думку Волеса та його прихильників, є „реакційною". Вона слухає банкирів з Вол Стріт і змагає до війни зі Совєтами і тому не „хоче робити бизнесу зі Сталіном", хоч цей „бизнес" можна робити, як це виявилось за адміністрації Рузвелта. Таке розповідає Волес, обїзджаючи Америку.

Чи Волес буде дійсно кандидувати з рамени „третьої партії", передчасно твердити. Це, що тепер діється, є ніщо інше, а тільки большевицьке маневрування, обраховане на те, що може вдасться щось виторгувати від теперішньої адміністрації в користь Москви, під чим треба розуміти зміну в закордонній політиці, яка зачала виявляти „тверду руку" у відношенню до совєтської агресії та експанзії. Це є для комуністів найважніше, а вже те, що припало б Волесові особисто, не таке важне.

Одних обєднує, других ділить

Між Злученими Державами і Британією не завжди були добрі відносини. Це знає цілий світ, як теж знає і це, що за останні десятки років ці відносини стають що раз кращими, а навіть переходять у дружбу. Це останнє особливо дивує Совєти, бо ж „капіталістичні" потуги повинні б згідно з їхньою наукою між собою жертися і воювати за ринки збуту і нові території. Крім цього теж і Совєти добре знають, що Революційна Американська Війна залишила по собі сліди довгої ворожнечі, так, що довгий час не було багато сердечности між англосаксами, що в Америці та тими, що в Британії. Щойно в часі другої світової війни прийшло до глибшого затіснення дружби, коли то була для одних і других перша більша нагода краще себе пізнати. Тоді й зачалась „ревізія" шкільних підручників в обидвох країнах, в яких було ще багато залишок минулого напруження, особливо, коли іде про саму історію американської визвольної боротьби.

Проте цього всього таки не було б, коли б не було чогось глибокого й природного, що притягає американців до англійців і навпаки. Про це й заговорив секретар стейту Маршал минулої пятниці на обіді Товариства Паломників у Лондоні. Як знаємо, він прибув на обід просто з нарад Ради Міністрів Закордонних Справ з опізненням, бо мусів слухати обид і неправд Молотова, звернених проти Америки і Англії, та коротко на них відповісти заявою, що ці клевети „утруднюють людині відноситись з увагою до гідности совєтського уряду".

Неначе продовженням цього, що сказав Маршал Совєтам, була його промова на обіді Паломників про те, що каже Британії та Америці відноситись до себе — в згоді, чи незгоді — з повагою і пошаною, з гідністю і по дружньому. Не зважаючи на різниці між американцями і британцями, є одно основне, казав Маршал, до якого вони фанатично привязані й якого хоронять як найбільшу цінність й яка не може улягти змінам. Це — „доктрина свободи". Тому, що цю доктрину фанатично хоронять як в Англії, так і в Злучених Державах, немає теж побоювань, щоб могли зайти між тими країнами якісь поважніші тертя з цеї причини, що одна має „соціялістичний" уряд, а друга „капіталістичний", що в одній переводять націоналізацію певних галузей промислу, комунікаційних засобів, тощо, а в другій ні. Як в одного народу, так і другого є одні й ті самі основні свободи, згідно з якими треба організувати суспільне життя, казав Маршал, і це є те головне, що їх тісно вяже.

Звертаючи увагу на це „виімкове явище в історії", не можемо не згадати теж і на цьому місці за причини, чому не може дійти до подібних відносин між Києвом і Москвою, між українським народом і московським. „Україна завжди змагала до свободи" — це вже навіть завважили чужинці, але Росія завжди ту свободу давила. Український нарід з природи свободолюбний, індівідуалістичний, що не зносить автократії, чи модерного тоталітаризму, а московський звик до абсолютизму і колективізму. Чи ж диво, що український нарід змагав і далі змагає по свому порядкувати своє національне і державне життя? Москва вживала і далі вживає усіх засобів, щоб „злити" ці народи, неначе інстинктивно відчуваючи, що є між ними „основні" різниці, а нема цього природного стимулу, щоб хоч жити по дружньому, як це бачимо між американським народом і британським.

„Доктрина свободи" існує теж у вдачі та переконаннях українського народу, але нема її в Московщині. Тому саме ця „доктрина" не може їх заприязнити і обєднати, бо в одного вона є, а другому її бракує.

Микола Чубатий.

Як то справді було Першого Листопада 1918

2)

Потаємна Організація Військових Сил.

Та поза політичною організацією західних українців існувала теж друга тайна військова організація українців. По перше існував так званий „Український Військовий Комітет" серед українців-жовнірів австрійської армії та формація Українських Січових Стрільців, що стояли тоді залогою на Буковині. Обі організації зі собою порозумівалися, бо ж старшини були товаришами з університетської лавки. Український Військовий Комітет не повстав з почину УНРади, тиждень перед Першим Листопадом, але далеко скорше, взоруючися на подібних тайних організаціях серед австрійських жовнірів других народів. Поляки мали „Польську Організацію Войскову", чехи свої військові відділи „Мафії".

Як людина активна в студентськім життю знаю, що той „Український Військовий Комітет" існував вже напевно в вересні 1918 та що члени Комітету ясно здавали собі справу, що внедовзі їм прийдеться зударитись не Австрією, яка вже у вересні була трупом, але з поляками, ласими на українську землю.

Військовики-українці з австрійської армії все дивилися на Українських Січових Стрільців як на ядро украніської армії і з природи річи давали їм першенство у військовій українській організації. В той спосіб на передодні Першого Листопада на чолі львівських військових сил опинились сотник Дмитро Вітовський та хорунжий Дмитро Паліїв з Українських Січових Стрільців, як теж сотник Бубела з австрійської армії.

Правда є, що на терені Львова велику ролю відгравала клітина Українського Військового Комітету серед львівської державної поліції, де було біля 600 українців-поліцаїв під проводом старшини Огоновського. Може й дотепер замало підкреслено ролю цеї військової частини в Листопадовім Перевороті, одначе ніхто її не поминав. Без львівських поліцаїв, що краще ніж хто другий знали терен Львова мабуть важко було б доконати того перевороту.

Хто рішив про переворот Першого Листопада?

Політичний провід західних українців не вірив, що своїми силами можна перевести переворот та у своїм австрійськім легалізмі боявся робити щонебудь без волі Відня, навіть тоді, коли було очевидним, що Відня як влади вже немає. У. Н. Рада у Відні не тільки не погоджувалася, на переворот, але його прямо спиняла. Навіть в останніх днях жовтня, коли 28. жовтня чехи вже переняли владу в Празі, політичний провід західних українців казав ждати на рішення Відня, який „туй туй видасть приказ намісникови Гуйнови" у Львові передати владу формально в руки українців. Але такий приказ не приходив, тому львівська делеґація Української Національної Ради денервувалася, бо 30. жовтня владу в Кракові вже переняли поляки та вже відгородили галицьку територію зі заходу від Відня.

Українські військовики прямо стали погрожувати делегації УНРади у Львові, що переймуть владу без їх дозволу. Це саме склонило львівську делегацію УНРади 29. жовтня вислати д-ра Цегельського ще раз до Відня, щоб дістав дозвіл Відня „робити революцію". Український політичний провід західних українців вважав, що навіть ще 30. жовтня коли Австрії вже на ділі не було, дозвіл Відня щось міг значити, та що на терені східної Галичини був би хтось з польських урядовців послухав цісарського зарядження. Українці й так були готові стати на услуги своєї влади. Це хиба виясняє, чи політичний провід українців був духово спосібний робити революцію Першого Листопада. Але д-р Цегельський, повернувши останнім поїздом з Відня по авдієнції у віденського уряду, 30-го жовтня такого дозволу „на переворот" таки не привіз і про переворот рішило засідання делегації УНРади у Львові десь в полудні (не вечером) 31 жовтня 1918.

Автор тих стрічок не був учасником того засідання, одначе товариші військовики оповідали, що сотник Дмитро Вітовський мав стукнути кулаком об стіл та заявити на засіданню, що нині в ночі буде піднята проба о п а н у в а т и Львів навіть всупереч волі делегації УНРади. Становисько сотника Д. Вітовського мав перший поперти голова львівської делегації УНРади Іван Кивелюк. Десь біля години другої по обіді запало рішення робити приготування до перевороту, назначеного на г. 2-гу по півночі.

Штаб Військовиків під проводом сот. Д. Вітовського в Народнім Домі керує переворотом.

Академічна молодь відбула біля 4 пополудні своє зібрання та постановила віддатися до розпорядимости штабу зложеного з сотника Дмитра Вітовського, хорунжого Д. Палієва та сотника Бубели, що вже вечером біля години шестої улаштував свою головну кватиру в Народнім Домі, стережену академічною молодю. Куріери від поодиноких частин залоги Львова то приходили та відходили, дістаючи від штабу останні прикази, що мають робити в ночі, як розброювати товаришів неукраїнців, які державні будинки мають обсаджувати. Переворот мав зачатися в годині другій в ночі, що виконано з усею докладністю. Біля години пятої над раном Львів був вже в наших руках. Як била шеста година на вежі львівського ратуша, молодий хорунжий Паньківський витягнув український національний прапор на машт вежі львівського ратуша. Під звуки „Ще не вмерла Україна" український державний прапор залопотів над спячим Львовом. Автор тих стрічок сам мав то щастя бути свідком тої події, бо повертаючи з горішної частини Личаківської вулиці, де повнив нічну службу, саме прийшов до ринку на цю величну подію. Оце правда про Перший Листопад без кольориту, нікому нічого не уймаючи, ні не додаючи.

Зрештою сам опис подій, критично розібраний, скаже ясно хто був творцем Першого Листопаду. Чи можна навіть підозрівати про революційні думки людей з політичного проводу, які ще 30. жовтня, коли Прага, Берно, Оломунець вже були в чеських руках, а Краків в польських, ждали на цісарський декрет та дозвіл встановляти в Західній Україні українську владу? Це прямо не до подумання. Тим я не хочу шкодити громадській вартости тих людей, що були патріотами в свому стилю, але яким революція була чужа і до неї вони не були спосібні. Не кожен має психіку революціонера тай революціонер це не одиноко вартісна людина у громадянстві.

Що було по Першім Листопаді.

Автор нової історії про Перший Листопад накреслив рожевими красками взірцевий лад, який мав ніби то бути в Західній Україні по Першім Листопаді. Та зараз насувається питання, чому впав Львів в польські руки, коли був такий лад; вкінці, чому ми програли війну з поляками. Причина лежала саме в цім, що група військовиків зробила революцію у Львові, одначе край не був до революції зрілий. По повітах влада дісталася в руки Повітових Українських Національних Рад завдяки тому величезному враженню, що його зробив на край львівський переворот. По повітах мобілізацію перевести було важко, тому Львів, не дiставши допомоги від провінції впав в руки поляків, саме тоді, коли по повітах місцеві УНРади перетримували поважні збройні сили в страху, щоб поляки в якихсь там Микулинцях чи Коломиї не зробили протиреволюції. До Львова завізвали негайно Українських Січових Стрільців, що стояли на Буковині і вони дійсно прибули як можна було на тогочасні обставини найскорше, бо вже 3. листопада, а не 5., як подає автор. Мусіли вони виладуватися в Сихові, бо головний львівський двірець був вже в руках поляків. Мала, 1,500 крісів залога (не 1,000 як подано), не була в силі втримати цілого Львова тимбільше, що поляки дістали сильну поміч від львівських залізничників, які під проводом офіцерів Польської Організації Войскової вже першого дня вечером виступили до боротьби з українцями. Своєю точкою опори вони зробили школу Сенкевича, положену близько головного залізничодвірця.

Річ ясна, що без приходу Українських Січових Стрільців Львів був би не втримався в українських руках довше як тиждень. Упадок Львова по трьох тижнях був спричинений браком наладнаної політичної та військової організації в краю. Перша мобілізація переходила хаотично і тягар оборони перед наступом поляків зі Львова спав майже виключно на сусідні повіти. Дальші повіти Західної України займали майже пасивне становище до боротьби під Львовом з браку наладнаної адміністрації.

Український уряд був приневолений перенестися до Тернополя, де змарнувавши повний місяць часу вкінці перенісся до Станиславова, де рівночасно наступила реорганіза-

(Докінчення на 3 стор.).

Юрій Вухналь.

ГИНУТЬ ТРАДИЦІЇ

Що мене на бюро викликали, попередження робили, то, братці, не первина мені.

А те, защо мене викликали, защо попередження робили, то тут, як роздивиться добре — навіть боляче стає.

Бо на бюро викликали мене за матір мою, звичайну, позапартійну матір. От через це й досадно до неможливости.

Щоб висвітлити це питання, я вам, товариші, докладно про це розкажу.

Почалось це через батьків моїх, а треба вам зазначити, що батьки мої народ темний, несвідомий — ніяк собі теорії походження людини уявити не можуть. І через те в мене з ними змички немає, дискусії палкі відбуваються і конфлікти щодня виникають.

Як почнемо з матір'ю дебати, так, здається, не в хаті я, а вроді на сесії.

— Ну, добре, — кажу — мамо, хай ваш Бог всемогутній, хай вездісущий, а безсилий він проти мене. Матері Божій можу очі виколупати, і нічого мені він не зробить. Хоч зараз давайте спробую — на факті доведу.

— А то Бог униманія не звертає на тебе, бачить — дурень ти невиправимий. А Матір Божу торкни тільки, то кочергу на голові твоїй зламаю, на цурупалки поб'ю! — хвилюється матір.

От і розсудіть, братці, ну, як ти в таких умовах робити будещ.

Ну, це хай дискусія, а то й у мирному оточенні життя нестроїть, на конфлікти нариваються.

Ось вам факт:

Купив я гальстух собі — не ходити ж мені розхристаним. Прокидаюся ранком у неділю, одягся, кинувся до гальстуха — немає гальстуха, туди-сюди — немає. У нутрі в мене похолонуло. Вибіг із хати, гульк — мати корову доїть і моїм гальстухом... п і д п е р е з а н а. Крикнув я тут голосом не своїм:

— Що ж це таке, мамо? Чого ви на конфлікт напрошуєтесь? Навіщо гальстух мій спаскудили?!

А вона спокійно:

— Прости, сину, я думала: шворка негодяща, шукала собі мотузка підперезатись, а вона мені на очі потрапила. Та якби я знала, то хіба б я допустила? Та воно й нічого, я його не зіпсувала, ось тільки корова хвостом трохи закаляла.

Не встиг я цей, товариші, конфлікт ліквідувати, як інший настиг.

Перед Великоднем я портфель собі у Тишки-спекулянта купив. Думаю, пошлють кудись доповідь робити — книжки в портфель і гайда, і тобі зручно, і книжки не тріпаються: одне слово — режим економії.

Оддав я за портфель той квочку зозулясту та пшона клунок. Це лише сказати легко — відав. Аж упрів, поки дотаскав до Тишки пшоно вночі та цілий тиждень тремтів, бо мати по всьому кутку бігала, квочку шукала та голосила: „Не квочка, а золото, думала підсипати, а наче у воду пірнула — з гнізда пропала".

Ледви заспокоїв я її:

— То, кажу, мамо, не інакше, як тхір її задавив. Не плачте, я пастку поставлю.

Так от через портфель отой і конфлікт знову виник. Одного разу кинувся я до портфеля, а його немає, я до матері:

— Не брали, кажу, часом портфеля — такого, мов, і такого?

Змалював, який він є.

— А, син, отієї торбинки, що з защіпкою збоку. Та я, голубе, батькові в неї на поле торішків насипала! — мати мені.

Аж у вухах у мене після цього задзвонило.

„Поки ж це буде, поки страждати мені"?

І на Великдень не втримав я. Тільки мати стала навколюшки, а я на голос комаринського:

— „Святися, святися, новий Єрусалиме, слава бо Господня на тобі возсія".

Та навприсудки по хаті...

Дивлюся: встає мати, перехристилася та до мене:

— Ти комсомолець?

— Конешно, — кажу, — не те, що ви, вік позапартійною доживаєте!

— Так ти, — каже, — коли комсомолець, так і робив, іродова душа, по-комсомольському, а то я на тебе, сучий сину, заяву подам!

А мені, братці, весело:

„Куди тобі", — думаю, — „душа твоя позапартійна; до бюра сікатися, хто тебе ще й пустить".

А що ж вийшло?

Ех, товариші! За якусь позапартійну матір страждати доводиться.

Як не кажіть, а гинуть наші славні традиції, гинуть.

ЩЕ ОДИН НАЦІОНАЛІЗМ

(К.) Світова війна підмулила мури советського царства. Мільйонові маси його армій хлинули через „Залізну Занавісу" на захід і побачили на власні очі зненавидженого „кровопійця буржуя" та нещасну його жертву „обезкровленого робітника". І дивно їм стало. У цього робітника було охайне, досить вигідне мешкання, часто навіть власний домик. Сам він і його родина були добре вбрані, а їх комора не була порожна. В неділю чи свято не можна було на вулиці відрізнити буржуя від робітника. Не менш дивно вразило советського громадянина і село в капіталістичній країні. Чисті хатки з господарськими будинками, живий і мертвий, власний інвентар та й не брак хліба. Тут і там товариська розмова з господарями, тут і там клаптик старої газети, книжки, розяснювали советській людині европейську дійсність. І захиталася в неї віра в „советську правду". Тож не диво, що в перших місяцях війни, воїни „геройчної Червоної Армії" підносили сотнями тисяч білий прапор. І коли б німці мали були дрібку політичного розуму, та потрактували советського громадянина як людину, була б розбіглася ціла збройна сила „советской страни".

Та німці не грішили політичним розумом ніколи. До того перші успіхи на фронті задурманили їх зовсім. Вони почали винищувати безпощадно і військових полонених і цивільне населення, одним словом "UNTERMENSCH-ів", і грабували їхнє майно. Та німецька акція викликала в свою чергу реакцію потоптаної людини і до слова прийшло підпілля.

Гігантичні змагання армій на фронтах, та завзята боротьба повстанчих підпільних армій, а передовсім української УПА, та польської АК мусіли скінчитися розгромом зненавидженого наїздника.

Советський солдат, гнаний ненавистю до кривавого хижака, та ще й підгонюваний енкаведистським наганом, ішов вперед. Але це не значить, що советська людина клала своє життя в обороні жахливої советської дійсности. Вона боролася з ворогом, бо іншого виходу для неї не було. Хіба що утеча в ліс, в ряди УПА. І дуже багато з них вибрало ту дорогу і до сьогодні стоїть у вогні проти другого, не менше кривавого ворога.

Скінчилася війна з німецьким хижаком і треба було „товаришам" навести якийтакий порядок у власній хаті, а передовсім стерти з памяти советської людини рожеві спомини з „буржуазного" життя. На арену виходить знову партія, що дотепер ховалася тихесенько за плечима армії, з претенсією по проводу. Але старі „лозунги" за час війни злиняли, акафисти на честь „наймудрішого генія людства" збуденніли, а байки про „культурне, заможе і щасливе життя" советського громадянина були щонайменше смішні. Тож партія кинулася шукати за новою ідеологією, яка відповідала би духові часу, та була животворним застриком у закостенілий советський організм. Цей новий застрик — це советський патріотизм. На цю тему виголошує товариш Ковалєв доповідь у „Товаристві для поширення політичних і научних знань у Советськім Союзі", а „Звестія" з 13. серпня широко реферують цю доповідь під бундючним наголовком: „Про національну гордість советської людини".

Ось короткий зміст статті з нашими заввагами на маргінесі. **Советський народ** (отже не різні національности, а один, насильно вимішаний у большевицькому кітлі советський народ,) **то є робітники, селяни і нова народна, трудова, советська інтелігенція в тягу соціялістичної побудови нашої країни придбала собі питомий світогляд.** (Тов. Ковалєв не назвав ще одної, найбільш важної складової частини большевицької спільности, властивої підпори советського престола — енкаведистів). **Одна із основних властивостей цього світогляду то советський патріотизм, почуття найбільшої любови і відданости соціялістичній батьківщині.** (Советський громадянине! Ану спробуй сказати, що не любиш своїх „рідних" тюрем, концтаборів, Соловок, Казакстану, комісарів, політруків, комсоргів, комсомольців, агітації, конституції, „партії", енкаведистів, чорних воронів, пострілів у потилицю і свойого „рідного батька народного"...) **Цей патріотизм, то могутній поштовх нашого соціялістичного громадянства.** (Він і штовхнув не одного громадянина соціялістичної країни в обійми смерти.)

Змагання зробити країну ще міцнішою, ще щасливішою, живе в мільйонах советських людей і є постійним джерелом розвитку країни до комунізму. (Советська країна дуже щаслива! Вона має дуже багато слів про щасливе і заможне життя. І намагається вишукати їх ще більше. А що до побудови комунізму то большевицькі будівничі будують його на нужді і злиднях, на крові і сльозах уже тридцять років; тай побудували що? — державний капіталізм, який видушує з робітника безпощадно останні соки.)

Національна гордість це одно із шляхотних почувань цивілізованих народів. Опирається вона на заслугах народу для людства. (Найбільша заслуга советського народу для людства це НКВД, концтабори і постріл у потилицю. Опантетувати б їх та віддати світові до ужитку!)

Кількакратно виратував наш народ Европу від знищення варварами: в 13-15 столітті перед монгольсько-татарськими завойовниками. В половині 18. століття перед завойовницькими плянами німецьких агресорів з королем Фридрихом II. на чолі. На початку 19. століття звільнив російський народ Европу від тиранії Наполеона I. (Товаришу, у вас погане знання історії. Ваш народ ще потапав у фінсько-чудських болотах тоді, як Европу захищали українські груди. Це українські щити городили дорогу половецьким ордам, українські жени плакали на мурах Путивлі, виглядаючи своїх рідних із далекого походу. Це українська земля стогнала під татарськими копитами і українські вої Калкурічку своїм трупом загатили. Тай українська це козацька кров морем лилася в обороні рідної і нерідної землі, а українські списи скородили турецькі ребра в обороні далекого чужого Відня. А Наполеона перемогли не ваші салдати, а ваш союзник — руский дід-мороз.)

На всіх ділянках культури Росія вложила безцінний вклад у мирну розбудову. (Правда! Царська Росія випродукувала самовар і кальоші, а большевицька колгоспи і невольницькі табори праці.)

Російській літературі належить безмірно перше місце з уваги на гуманістичні і свободолюбні тенденції. (Так! Особливо за пропаганду проституції, прикритої плащиком вільної любови; за пропаганду „ординарного атеїзму — читай журнал „Безбожник" — і за бездушну, глупу цензуру та контролю написаного слова.)

Все те, що поклав російський народ в минулому, не дасться порівняти з його здобутками в советському періоді. (Не дуже! Цар Іван Лютий задушив свого сина власними руками. Батько ж Йосиф посилає на цю роботу своїх друзів, як от Дзерживського, що власноручно вистрілював сотні і тисячі людей! Той же цар розсилав по своїм царстві катів - опричників, що полювали на людий, а червоний цар Йосиф посилає таких же самих опричників, тільки під іншою назвою.)

Советська гордість основується на глибокім пізнанні вищости соціялістичного суспільного ладу над буржуазним, пляного господарства над капіталістичним, вищости советської культури над буржуазною, вищости советської людини над людиною капіталістичного суспільства. (Так! Совєти перевищили буржуазний лад у багато дечому. От у буржуазній країні ходять громадяни пристійно одіті. Громадяни ж „Найбільш поступової, соціялістичної країни" одягають бруднє, витерте й подерте лахміття, а ноги дуже часто обвивають шматами — взуття це люксус, на який може здобутися мало хто. Громадянин буржуазної країни має вигідне, затишне мешкання; а советський громадянин тиснеться по різних норах, та душиться в одній кімнатці по кілька родин разом. Ринок у буржуазній країні заставлений харчами. А плянова господарка в советськім царстві довела до людоїдства крайну, що була колись шпихліром Европи. Сьогодні, по 30 роках господарювання, чорний, гливкий хліб це для советського громадянина справді ласощі. Вищість советської культури можна бачити на кожному кроці: от хочби хусточка до носа. Це предмет советської людини непотрібний; нащо ж пальці?! Мило це люксусовий товар, який появляється на ринку дуже а дуже рідко. Листовий папір людям незнаний. В духовій культурі вищість советської людини полягає в тому, що вона не мусить думати над різними проблемами. На це є ЦКВКп-Б, який розвязує непомильно всі проблеми. Тільки двома продуктами засипаний советський ринок: книгами Леніна і Сталіна та водкою. Пий, товаришу, склянками водку, то може бодай пяному присняться тобі комуністичний рай!)

І це не є звичайна, національна гордість, властива всім народам, а до часу революції була і в нас. Це гордість вищого порядку. Розуміється, що советський народ, який доконав таких великих, геройських вчинків для добра цивілізації і положив такі визначні заслуги, мусить мати тимбільше почуття гордости.

Громадяни „советской страни", советські націоналісти! Будьте горді на ваші тюрми, на ваші концтабори, на ваших чекістів, на мільйони людських жертв, потоптаних, замучених на те, щоби побудувати велитенську тюрму народів. Ви ще пролиєте досить крови. Бо ви не вмієте інакше будувати, тільки на крові. Та всі ваші зусилля даремні. І не поможуть вам ніякі застрики, навіть застрик советського націоналізму. Бо всесвітом кермує Божа справедливість. Вона ходить закритими для наших очий шляхами. Але вона певна, як певно сонце світить над нами. І вона прийде до вас! І розпадеться в груз і пил велитенська тюрма народів! Бо людського духа не скути в кайдани!

І розприснеться кривава зоря як миляна банька! Бо Божа рука засвітила перед віками на небосводі золоту зорю, зорю любови, як дорогоказ людині на її життєвому шляху.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. С.

Прохаємо всі відділи У. Н. Союзу поспішитись в місяці грудні з висилкою своїх членських та фінансових звітів. Бо, щоб головна канцелярія У. Н. Союзу могла виготовити на час річні замкнення свого діловодства, то звіти відділів повинні бути прислані якнайскорше, **а вже не пізніше як до 28-го грудня.**

Зокрема взиваємо ці відділи, що звичайно спізнюються з посилкою членських вкладок, прислати ці вкладки принаймні в цьому місяці на час.

Звертаємо теж увагу, що всякі залеглі довги відділів мусять бути вирівнані перед закінченням року, бо інакше дані відділи підлягатимуть суспензі.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Що пишуть до „Свободи"

Микола Давискиба, Бостон, Масс. — Спитаймо свого сумління. Сповняємо ми наш обовязок зглядом народньої трибуни, якою є наш щоденник „Свобода" в Америці? Я теж сам себе запитую, а водночас переходжу думками знайомство зо „Свободою" ще з часів, коли я був хлопцем в Озірній, в повіті Тернопіль, і коли перечитував в читальні газети та висилав з них вирізки до наших односельчан в Америці. Вони ж надсилали мені з Америки „Свободу". **Що це була за радість дістати з Америки газету, яка писала про українські справи так, як писали наші рідні газети на рідній землі!** Як перед 35 роками мені пощастилося дістатися до вільної Америки, я зараз вписався до У. Н. Союзу і став передплатником „Свободи". Від тоді я так зжився з „Свободою", як і ті інші наші робітники, що пишуть, що як прийдуть з роботи, то не можуть засісти до вечері бодай не запитавшись, чи прийшла з пошти „Свобода". Тому, що я все був і є пильним читачем нашого щоденника, мені здається, що можу, видати свій осуд про її вартість. Я теж нераз серіозно застановлявся над тим, хто властиво виховав нашу іміграцію в Америці в народнім (демократичнім) дусі та заставив її допомагати Рідному Краєві. Робили це певно теж і другі й певно прийшли до цього самого заключення: Це робота „Свободи". Ще скажу, що я стрічав багато людей, що прибули сюди зі Східньої Европи або з словянських країн, які з дива не могли вийти, що в Америці є український щоденик, що вже існує понад півсотки літ. Такі розмови траплялись звичайно в стріткарі, коли я їхав і читав „Свободу". Тоді дехто з таких людей, про яких згадую, мене питав, що це за газета. Наша „Свобода" підносить в Америці престіж українського народу вже самою своєю появою. Це ж 55 років існування! Тому це вже, на мою думку, справа національної свідомости, чести і гордости, а не маєткової спроможности, щоб підтримати такий часопис!

Петро Булій, Пітсбург, Па. — Дякую, що хоч моя передплата вийшла, а Ви мені Свободу посилали. Я спізнився, бо був у шпиталі і мав дві операції. Тепер Бог мене підняв з постелі і вирівную передплату, бо хочу далі читати Свободу. Я походжу з такого кореня, що полюбив Свободу ще в 1909 році й люблю її по нинішний день.

Яків Лисяк, Ембрідж, Па. — Читаю Свободу 35 років і клоню голову перед нею за те, що обороняє так завзято й постійно ідеали українського народу. Я гордий, що я є постійним читачем Свободи, бо вона ніколи не схилилась, а завжди просто йшла, боронила своє рідне і взивала нас до помочі нашому рідному народові в Европі. Як тільки верну з праці до хати, зараз оглядаюсь за Свободою, за рідним і теплим її словом. Ця наша Свобода теж і добрий батіг, та тільки на перевертнів, трутнів і московських ступайків.

В. Морозович, Бронкс, Н. Й. — На конвенції У. Н. Союзу в Филаделфії 1920 року ухвалено видавати Свободу як щоденник, 26 чисел за 30 центів на місяць. Це були часи, коли я платив за 2 фунти житнього хліба 5 центів, а нині плачу за 1 фунт 16 центів. Тому і не диво, що в Ню Йорку всі газети піднесли передплати. Чи зі Свободою може бути інакше, особливо, як вона має далі вірно служити свому народові, а не Сталінові?

Петро Качмар, Сейнт Пол, Мін. — Приїхав я до Америки 1913 р. до Порт Джервіс і там побачив я перший раз Свободу, як вернув вечером з роботи. Перечитав її та від цього часу є вона моїм нерозривним приятелем. Велика її заслуга в тому, що освідомила багато „австріяків" та „ґаліціянів" і зробила з них жертвенних і діяльних українців соборників.

А. Галас, Вунсакет, Р. Ай. — Хто хоче знати, що в світі чувати, той мусить Свободу читати, а хто хоче Свободу читати, той мусить що року на Свободу жертву дати.

Василь Сенко, Донора, Па. — Читаю Свободу від 1912 року. Кожний день виглядаю поштаря, чи несе її. Знаючи, чим вона є для нас, не можу ніяк зрозуміти тих людей, що не почуваються до обовязку доплатити добровільно до передплати. Прецінь всі знаємо, що американські газети коштують тепер подвійно, як бувало. Виходить, що на всьо маємо, тільки не на свою рідну новинку.

Василь Левків, Айзелин, Н. Дж. — Читаю Свободу вже 33 роки і ще хочу читати, бо вона є для мене цінним даром. Але посилаю на її піддержку тільки $1, бо я хворий на грипи вже 4 роки і не все можу робити. Як роблю, то стає гірше. Отже жертвую, що можу.

Микола Олійник, Перт Амбой, Н. Дж. — Без Свободи ми як діти без мами. Свобода стереже нас перед ворогами. Тому завжди пише правду теж і про большевиків. Тепер надходять листи з краю і це потверджують.

Марія Волічинська, Бруклин, Н. Й. — Мій син Петро є передплатником Свободи. Я, його мама, пересилаю від нього $2 на пресовий фонд Свободи. Ще хочу сказати, що ми читаємо Свободу від 1913 року.

Михайло Брус, Бетлегем, Па. — Посилаючи свою доплату до передплати, бажаю Свободі ще здоровшого кулака на тих яничарів, що в часі війни так нападали на Свободу і У. Н. Союз, думаючи, що вже роздеруть її, як роздирають червоні кати наших рідних на Сибірі. Та не вдалося яничарам їхнє собаче діло; ще самі дістали добре від цього кулака. Дай Боже, щоб прийшов ще такий час, коли здоровий кулак наших братів в Україні міг би і там вдарити яничарів-зрадників.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 20.

Відділ:	Жертва:
Михайло Балабан, передпл.	$10.00
Богдан Островський	5.00
Техон Семенчук	3.00
Д. Недошитко	3.00
Стефан Сяленер	2.00
Стефан Трач	1.00
Яким Джинджіристий	3.00
Михайло Марків	2.00
Михайло Костюк	2.00
Стах Магас	2.00
John Androsko	2.00
Nicholas Michnick	2.00
Володимир Михалевич	2.00
Марта Кульчицька	1.00
S. Bilyk	1.00
3 Іван Павлик	2.00
20 Harry Herman	2.00
38 Іван Наогольник	5.00
38 Michael Lapychak	3.00
45 Григорій Грищишин	2.00
45 Василь Стриковський	2.00
45 Іван Шманда	2.00
54 Катерина Ґурняк	2.00
57 Петро Ропицький	3.00
59 Теодор Красіцький	5.00
59 Василь Воркевич	4.00
75 Дмитро Базилевич	3.00
76 Michael Szkilny	2.00
85 Leon Shmorhun	2.00
90 Стефан Баландович	2.00
96 Stephen Hryb	5.00
97 Василь Бродский	6.00
98 John Pidhaynyj	2.00
127 Петро Кіналь	2.00
130 Михайло Бельців	3.00
142 Петро Пітула	2.00
143 Parania Weselucka	2.00
147 Василь Гришко	2.00
149 Йосиф Кінгницький	1.00
150 Михало Дарчук	2.00
152 Василь Дубас	5.00
152 Іван Бакум	2.00
155 Теодор Гавріш	5.00
174 Панко Коваль	2.00
179 Й. Хлопак	2.00
194 S. Hnatyshyn	1.00

Відділ:	Жертва:
204 Boris Krushnitzky	2.00
204 Amil Hryszko	2.00
206 Іван Туз	2.00
206 Розалія Костюк	2.00
206 Остап Кравець	2.00
206 Йосиф Квасніцький	1.00
206 Nicholas Hladyk	2.00
213 Стефан Липа	5.00
213 Дмитро Липовий	2.00
217 Стефан Шкапій	2.00
217 John Derkacz	2.00
219 Stanley Gulick і жена Rose	5.20
227 Іван Шостак,	2.00
234 Антін Фортуна	2.00
234 Стефан Могила	2.00
237 Іван Пастернак	2.00
238 Alec Pankevitch	2.00
239 Andrew Sopko	2.00
251 Anthony Yarmowski	2.00
254 Володимир Ґонтарський	2.00
257 Stephen Fedowicz	2.00
270 Leon Duma	2.00
270 М. Турчинський	2.00
276 Николай Жук	2.00
276 Григорій Лазар	2.00
301 Антін Семчук	1.00
301 Михайло Горней	1.00
304 Петро Цар	2.00
304 Андрей Попелюк	2.00
327 Т. Багрій	2.00
327 М. Кирич	2.00
327 М. Лесів	2.00
327 М. Ярманюк	1.00
327 І. Душенчук	1.00
327 Й. Душенчук	1.00
327 А. Душенчук	1.00
327 В. Душенчук	1.00
327 Д. Грибик	.50
330 Іван Гаргай	2.00
330 Василь Стасишин	2.00
345 Константин Рихлій	2.00
352 Стефан Мелько	2.00
361 Никола Рожбицький	1.00
376 Sylvester Stibak	2.00
406 Андрій Тарас	3.00
410 Андрій Шихітка	1.00
410 Григорій Іванюк	1.00
426 Miroslaw Komarnitsky	2.00

ЯК ТО СПРАВДІ БУЛО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА 1918 РОКУ.

(Докінчення зі стор. 2-гої)

ція уряду. Ще з часів австрійських українські посли до віденського парляменту були поділені на дві фракції: одна під проводом д-ра Е. Петрушевича, друга під проводом д-ра Костя Левицького. По Першім Листопаді прийшло до компромісу. Президентом та головою УНРади став д-р Е. Петрушевич, премієром д-р К. Левицький. В уряді були люди Петрушевича (д-р Цегельський, д-р Голубович та другі), як теж люди К. Левицького.

Тепер знов прийшло до розриву і д-р К. Левицький був приневолений уступити з премієрства, дарма, що це був найбільше талановитий політик серед західних українців. Премієром став д-р С. Голубович, людина вузького провінціонального світогляду, що згодом вже за польських часів, принесла тільки ганьбу українському народови. Натомість в кабінет увійшов ряд фахівців, що принаймні розумілися на справах, які мали вести. Пост міністра внутрішніх справ переняв радикал д-р Макух, що виказав величезні спосібности організаційні і він щойно десь з кінцем січня 1919 року завів лад у внутрішній адміністрації краю, наладнав державну жандармерію та став енергійно переводити мобілізацію краю до війни з поляками. Д-р Іван Макух недавно помер в Німеччині і нехай оці стрічки будуть признанням його великим заслугам в будові української держави. Коли говориться про якийсь порядок в Західній Україні по Першім Листопаді, то виключна заслуга д-ра І. Макуха. Натомість в повнім неладі, були фінанси Західної України. Властиво впродовж цілого часу існування Західно - Української Республики не було навіть міністра фінансів.

Застановляючися над причинами упадку твору Першого Листопада деякі автори, а також між ними автор нової історії про Перший Листопад, звичайно звалюють вину на східну Україну. Мовляв, нелад на східній Україні потягнув за собою в пропасть і Західно-Українську Народню Републику, по 22. січні 1919 злучену з Києвом. Не все одначе є слушне. Можна погодитися з тим, що на Західній Україні від січня до травня 1919 був куди кращий лад ніж на східній Україні, одначе східна Україна немає ніякої вини в невдачі західних українців. Навпаки, в імя історичної правди слід ствердити, що без допомоги з боку східної України не було б в Західній Україні того ладу, що вона його мала.

Поперше, вже в самих боях під Львовом, деяку участь брав відділ отамана Долуда, зі східної України, що зявився в другім тижні боїв за Львів та хоробро боровся на Замарстинівськім відтинку. Дальше без допомоги залізничників зі східної України західні українці не були б в силі наладнати свого транспорту навіть в таких обмежених границях, який був за української влади. Забувається ще одну річ, що вже з кінцем січня 1919 західно-український уряд фінансово зовсім заломився. Одинокий дохід, бориславська нафта, далеко не вистарчала на покриття державних видатків та на ведення війни з поляками, хиба на заграничні закупи. Фінансову ситуацію Західної України ратувала східна Україна, що присилала західноукраїнському урядови мільйони карбованців, матеріялів військових та поживи. Це не слід забувати, коли говоримо про відношення обох частин України, що не вміючи навязати скоординованої співпраці багато на цім стратили. Всеж таки є несправедливим вину за невдачу західних українців скидати на східну Україну.

Оце правда про Перший Листопад. (Кінець).

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З похорону на поміч скитальцям.

Дня 3-го грудня відійшов на вічний спочинок бл. п. Олекса Світлик, родом зі села Кабарівці, повіт Зборів. Покійний був діяльним членом серед українського громадянства міста Ню Йорку та належав до Тов. Дністер, 361 відділ У. Н. Союзу й до Тов. Українська Єдність. Покійний ревно працював на користь тих організацій та щиро відносився до справи допомоги визвольним змаганням нашого народу, беручи участь у всіх маніфестаціях та жертвуючи на такі цілі. Покійний теж працював цілий час у Зборівськім Комітеті, що був заснований 1923 року, а котрий ніс поміч Рідній Школі в повіті Зборів, а тепер веде допомогову акцію для скитальців-Зборівчан.

На похорон, який відбувся 6. грудня прибуло багато знайомих і краянів Зборівчан, щоби віддати останню прислугу, а по похороні зійшлися до хати вдови Марії Світлик, де добрі сусіди готували перекуску. При цій нагоді Софія Лобур згадала, щоб пошанувати Покійного жерт- Зібрано $20. Жертвували: М. Паньків $3; по $2: М. Світлик, С. Лобур, І. Жаграй, С. Ософховський; по $1: К. Піхурко, І. Лакомский, П. Роніж, Т. Самепата, П. Топишко, Н. Матуляк, Н. Томашевська, К. Тютко, Ю. Дзюрник.

М. П.

—о—

ЙОНҐСТАВН І КЕМБЕЛ, ОГАЙО.

Листопадові Свята.

В неділю дня 16 листопада відбулось в Йонґставн, Огайо, в церковній галі заходом Злучених Організацій при укр. катол. церкві Пресв. Тройці Листопадове Свято. У вступнім слові о. Петро Олексів, місцевий парох, з питомою собі краснорічивістю підчеркнув вагу Свята та переповівши коротко змагання українського народу до здобуття своєї власної держави візвав присутних, щоб саме тепер в так тяжких для України часах не тратили надії на осягнення того ідеалу.

В першій частині програми мішаний церковний хор „Боян" під вмілою управою дирігента-дяковчителя п. Антона Когута відспівав 4 пісні: „Засумуй трембіто", „Вилітали орли", „Нема в світі кращих хлопців" та „Ой шумить, шумить..."

Відтак слідував реферат о. Володимира Грабця, місцевого сотрудника, який на закінчення зазначив, що теперішня хвиля є дуже важною для українського народу, який саме своїм кровавим змаганням з червоним аїздником дає світові наглядний доказ, що українці ніколи і нізащо не зречуться ідеалу повної державної незалежности. Нашим національним обовязком, говорив бесідник, є підтримати це змагання не лиш матеріяльно але також морально. Це значить, що всі українці розкинені по цілому світі повинні обєднатися, підпорядковуючи свої партійні інтереси одній і цій самій визвольницькій програмі.

Гра панни Мушинської на піяні, що слідувала по рефераті, заслугує на особлившу увагу, бо була виконана з артистичним відчуттям, що зробило помітне враження на публику.

На закінчення 1-ої частини програми мала школярка, Настуня Набережна, своїм ніжним та милозвучним сопраником відспівала чистою українською мовою пісню „До зазулі".

Напочатку 2-ої частини програми хор „Боян" відспівав знова 4 пісні: „Ой ідуть тумани", „Коло млина яворина", „Ой нагнувся дуб високий (сольо п. Іван Панько) і „Засяло сонце золоте".

Опісля слідував діяльог „У военний час", що його віддали п. Мушинський, пані Софія Дикович і п. Ліщак.

Мило було також присутним почути, як малі школярки українскої вечірної школи, як веде дяковчитель п. А. Когут, обі сестрички рідні Вікторія і Марія Вроновські поправною українською мовою віддеклямували вірш „Над могилою". Зазначується, що згадані школярки ще тому рік прямо слова не знали сказати по українськи, а сьогодні... Це в повні заслуга вечірньої школи. Тільки, на жаль, не багато родичів хоче посилати своїх діточок до цеї школи.

Гимнами "Ще не вмерла Україна" і „Ґад блес Амеріка" закінчено це Свято.

Хоч скромне воно було, але скільки труду і енергії довелось вложити п. дир. Антонові Когутові, щоби в теперішних обставинах, коли так тяжко є заохотити американську молодь україского походження до участи на пробах, коли прямо відчувається брак відповідних сил, щоб уладштувати подібне Свято. Тому то із приводу цього Свята п. Когут заслуговує на спеціяльну похвалу.

Хор „Боян" виступив в чудових національних строях, одначе, тому, що число членів було далеко неповне, виконання пісень було дещо за слабе. До фактів, що спричинюють неприсутість многих членів хору, чи то на пробах, чи на концертах, належать між іншими: слаба національна свідомість у місцевої (як загалом в цілій Півн. Америці) українсько - американської молоді, повно ріжного рода розривок, що їх то приносить зі собою життя, а вкінці заняття многих членів, які саме тоді, коли відбуваються проби, є змушені заробляти на „хліб насущий". Проте, повний склад згаданого хору розпоряджає прекрасними голосами, так що підчас Служби Божої, чи то в неділю чи в свято, в величавій і вельми акустичній церкві з правдивою релігійною і музичною насолодою, слухається чудових трелів літургічних композицій.

Впорядчиком Свята був п. Іван Соломон, голова згаданих Злучених Організацій.

В тиждень опісля, т.є. дня 23 листопада, подібне листопадове Свято відбулось в Кембел, Огайо (передше називалось Іст Йонґставн), віддалене 6 миль від нашої церкви в Йонгставні. Свято це відбулось заходом двох Відділів У. Н. Союзу і Укр. Америк. Клюбу в Кембел, О., у їхній власній галі при вул. Ґордон.

З огляду на це, що українська громада в Кебел мала (около 70 родин), тому запросила собі до помочи вище згаданий хор „Боян" з Йонґставну та згадані малі школярки до деклямації і співу.

Прибули теж запрошені Отці, парох о. П. Олексів зі своїм сотрудником о. Грабцем.

Гарно вивязалися зі свого завдання Голови згаданих вище Організацій та впорядчики цьогож Свята: пані Біланова і пан Стахура, які положили чимало труду, щоби, помимо великих перешкод місцевого характеру, отсе вже вдруге від листопадового Зриву, улаштувати це Свято в такій малій громаді як Кембел. В своїх промовах згадані впорядчики Свята висказували душевну радість з приводу цього Свята, а також вливали в душі слухачів цю кріпку надію, що кріваний змаг українського народу за повну державну незалежність не піде на марне, пролята геройська- кров родить нових лицарів і колись і українцям Господь пішле за це свою власну вповні незалежну Державу.

Ця сама думка пронизувала теж й промови обох Отців Душпастирів, які раділи ще надто з цього приводу, що хоч маленька ця громада в Кембел та в часі депресії зуміла власними руками своїх членів побудувати свій власний Народний Дім (мурований).

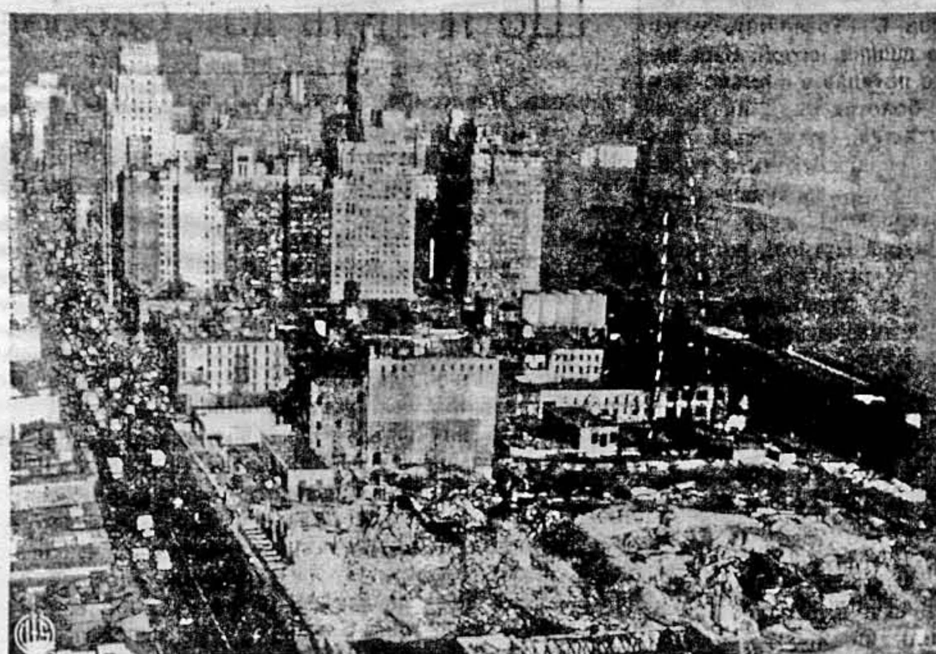
Хор „Боян", хоч саме тоді теж в малім складі, під вмілою управою п. дирігента А. Когута, відспівав дуже гарно кілька пісень.

Впадало в вічі, що так на святі в Йонгставні, як рівнож на Святі в Кебмел, було дуже мало молоді на салі, а лиш були старші громадяни. Тому то такою пекучою справою, щоби в Йон ставні побудувати свою власну цілоденну школу.

На обох повищих Святах переведено збірки. В Йонґставн зложили по $2: о. П. Олексів, Ст. Нановський, А. Набережна, І. Павловський, М. Мушинський, Т. Періг, Н. Винники, І. Панько; по $1.50: І. Натишак, Г. Декович; по $1: М. Ярош, М. Сокіл, Ю. Литвин, М. Лабай, А. Гевало, П. Мельник, П. Кріль з Кембел, П. Терлецька, Н. Лошка, Д. Тепимк, Н. Смук, Р. Москалик, І. Марунчак, М. Маруняк, Й. Шолтис, П. Філь, Л. Кухтин, В. Павлик, С. Калька, з Кембел, К. Гіль, В. Зубик, І. Шевчишин, Л. Грицко, Й. Білик, А. Орловська, М. Стахура, С. Пущак, М. Мартинишин, К. Левіцька, І. Стахура, І. Ґурняк, Р. Маркевич, Т. Дідовський, пані Чулик з донькою, О. Петрик $1.50; дальше по $1: Ляхоцьа, Петро Ліщак, Лучка, Генис, Формель, Білан, Мудра, І. Терлецький, М. Терлецька, М. Мельник, Когут, Скубяк, Федак, Сороки, Кремінь, П. Стахура, Леґендза, І. Кравець, Багній, Т. Москалик, А. Когут, С. Декович, М. Востиціянос. Решта дрібними. Разом зібрано на цім Святі $74.50. До цеї суми додано ще дохід з Укр. Дня, що його уладжено цего літа і дохід зі Свята в честь Тараса Шевченка, так що кргла сума виносить $300. З цего вислано: На Укр. Повст. Армію $50, на Конгресовий Комітет $150 і на допомогу скитальцям $100.

Увесь дохід зі Свята в Кембел, Огайо виносив $100 (М. Стахура $5, Від. 218 У. Н. Союзу від членів $18.50, а решта із збірки на Святі). Цю суму $100 переслано в цілости до Українського Конгресового Комітету.

Гість.

БЕРУТЬСЯ ДО БУДОВИ СВІТОВОЇ СТОЛИЦІ. — Це Ню Йорк. Середина його дільниці Мангетен і це місце, де має бути новий осідок Організації Обєднаних Держав. Уже, як бачимо, розвалюють старі будинки, на яких місці повстануть нові хмародери, що займатимуть пять блаків.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то **хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЧИ ВИ ВЖЕ ВПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПИШІТЬ СЕЙЧАС!

ПОШУКУВАННЯ

Михайло Козловский шукає брата **Козловского,** пов. Самбір, село Волиці. Він має перебувати в Акрон Огайо. Хто би знав за него або він сам, хай зголоситься:

MARY BUCZAK
Concord Avenue, East Meadow
Hempstead L. I., N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 306, відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 1. попол., в парохіяльній гали при 74 Геррис Еве. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. На тих зборах буде вибір нового уряду на рік 948. Впишіть своїх дітей в члени У. Н. Союзу. — В. Кушнір, предс.; І. Кокольський, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, ім. Богдана Хмельницького, від. 245. Подає до відома своїм членам і членкиням, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, точно в год. 3. попол. Просимо членів і членкинь прийти на ці збори і вислухати звіту контролі і інших урядників та вибрати уряд на 1948 рік. Пригадуємо, що ми ще не виповнили своєї ктови нових членів, тому просимо Вас усіх членів і членкинь привести по одному новому членові. Також є важні справи до вирішення. Отож прийдіть усі в означений час. — М. Скоропад, предс.; М. Полажий, кас.; А. Кривий, Іван Собот, контр.

ТАВНТОН, МАСС. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 2. пополудни, в Тов. Домі 14 Манле евеню. Проситься усіх членів прибути на означений час, бо буде вибір уряду на рік 1948 і багато інших справ до полагодження. — В. Проніцький, предс.; Х. Салата, кас.; К. Сідзінський, секр.

РОМ, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх членів і членкинь, місцевих і позамісцевих, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 2:30 попол., в Укр. Нар. Домі. Просимо усіх членів прийти на ці збори, вислухати звіту урядників і контр. комісії та вибрати уряд на 1948 рік. Напоминаємо, хтол має нового члена то просимо привести на збори. — Е. Боднар, предс.; Т. Боднар, кас.; О. Гадз, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1750. Край небезпеки.

Саме тоді, **коли неустрашимий малпочоловік гнав за втікаючою колибою...**

Джена пробувала вийти на верх з напів затопленої колиби...

...але тут стрінулася вона з хижим звірем.

З перестраху Джена забарикадувала вікно.

І так доплила колиба до водопаду.